

Intro-to-Linguistics Project

By- Ayush Kumar Gupta
(2023114001)

Data Source:

Source Link: <https://www.youtube.com/watch?v=0NSGpje3qso>

This Link consists of a video of a Parliamentary Speech given at the end of the dissolution of the government of Shri Atal Bihari Bajpayee by another MP Lalu Prasad Yadav. He mocks his tenure, giving a funny speech. I chose this Speech due to the bit of the Bhojpuri accent he possesses, I will try to bring it to notice using transcription. I was unable to get a valid Bhojpuri Source.

Introduction:

Language: Hindi

Spoken in: India(Major), Nepal, South Africa, and Singapore.

Writing System: Devanagari, Brahmi Script

Number of Speakers: 615 Million

Status: Official Language of many North Indian States and Central government.

(Source: [Omniglot](#))

Devanagari Transcription:

प्रधानमंत्री जी को धन्यवाद देते हैं, वो चेतनशील व्यक्ति हैं । ठीक आज से चार दिन पहले माननीय प्रधानमंत्री जी ने , अटल जी ने , अग्निपरीक्षण के समय, शाम को राष्ट्र को सन्देश दिया था। एका-एक हम लोग सुने की राष्ट्र को सम्बोधित करने वाले हैं प्रधानमंत्री । सब कार्यक्रम छोड़के हम लोग बैठ गए टीवी पे, और हमलोग इंतज़ार में थे की चेतनशील व्यक्ति हैं, गलत कुसंगति में फंसे हुए थे। अभी उनको चेतना ज़रूर जगी होगी, जैसे रहीम ने कहा था - जो रहीम उत्तम प्रकृति का-करि सकत कुसंग, चन्दन

विष व्यापते रहे लिपटे रहत भुजंग। इसका यह मतलब, ये हुआ की जो अच्छे इंसान होते हैं अगर कुसंगति में फंस जाये तो उनके ऊपर कोई असर नहीं होता है, जैसे चन्दन के को पूरा चन्दन को विषधर लपेट के रखता, चन्दन पर उसका असर नहीं होता। लेकिन दुर्भाग्य है हमलोग के इस देश का, नैतिकता का पाठ पढ़ाने वाले, हम जैसे लोगों को बताने वाले । सत्ता ऐसी चीज़ होती है , सत्ता की ऐसी भूक होती । न जाने कितने राजे - महाराजे , रूलर आये इस देश में और बोलते चले गए। हम धरती पर कब्ज़ा कर लेंगे, हम किसी को आने नहीं देंगे। रावण भी आये तो बोले हम सीधी लगाएंगे स्वर्ग में । लेकिन धरती ज्यों की त्यों है और खामोश ह। ये मन इतना मतवाला है की चेतता। उसमें हम सब लोग है। ऐ सुनिए भाई, उसमे हम सब लोग हैं। हाँ वो बता रहे हैं, बता रहे हैं, वो भी बता रहे है। मुझे अफ़सोस है की आप जा रहे हो। कहीं मेरे चाचा बैठे हैं, गफ़ूर चाचा, कहीं मेरे भाई बैठा हैं, नितीश कुमार, लेकिन धर्म-अधर्म की बारी आयी है। आज गदा चलाना पर रहा है पर, हम लोगों का चिंता मत करो। तो ये जो मन है मतवाला। कहीं हम लोग के गुरु जौर साहब बैठे हुए हैं। गुरु थे हम लोग के। मुझे अफ़सोस है, मैं मानता हूँ की ये जो मन है, माननीय प्रधानमंत्री जी, मतवाला है, भोला है, ठुमक-ठुमक के तीथर थिरकता है। चाहे होली हो या कोई हो। जैसे आप थिरक रहे थे और हम कपडा फार के पटना में होली गा रहे थे। ऐसे ही लोगो के लिए ये धरती ज्यों का, पृथ्वी खामोश हैं, वहीं ज्यों का त्यों हैं। सूफी आये, संत आये। आपके सूफी-संत जैसे अडवाणी जी बैठ के उपदेश पढ़ा रहे थे। आपने सोचा नहीं की आपका सत्यानाश क्या हुआ, किसने किया ये बात। उन दिनों में सूफी आये , संत आये और भटकते इंसान को मतवाला इंसान को जो बहन को बहन नहीं समझता , माँ को, दूसरे की माँ को माँ नहीं समझता, दूसरे के बाप को बाप नहीं समझता, मान नहीं करता, को प्रणाम नहीं करता। तो सूफी और मौलाओं ने कहा - दौलत दुनिया माल खजाना दुनिये में रह जायगा , और मुठ्ठी बाँध के आया बंदा हाथ पसारे जायेगा। जैसे, जैसे, लेकिन ये जो मन है , ये जो, ये जो मन है मानता नहीं। आपने कहा था यहीं। अरे बंद, रीता वर्मा, अभी भी आपका स्वभिमान जगना चाहिए , अरे तुमको डिप्टी- स्पीकर भी लोग नहीं बना सके। बैठ जाओ। इसलिए मैं कहना चाहता हूँ। माननीय दिन दशा आपके तेरह महीने के साशन में , मुझे अफ़सोस है की तेरह महीने के साशन में हम लोग के पुराने गुरु जौर साहब के कपडा में, लत्ता में कोई परिवर्तन नहीं हुआ आप देखेंगे की हम लोग टाइट कपडा पेहेन के आते हैं, जौर साहब का पोषाक देख लीजिये।

और बिहार में जाते हैं तो वहां पोषाक आप देख लीजिये ए फटा, यही
स्तिथि अब उनकी रह गयी उनका क्या दोष हो सकता है।

Phonetic Transcription:

prədʰanəmən̪tri dʒi ko dʱən̪jəʋad̪ d̪et̪e hɛ ʋo tʃet̪ənəʃilə ʋjək̪t̪i
hɛ tʰikə adʒə se tʃarə d̪inə pəhəle manən̪ijə prədʰanəmən̪tri
dʒi ne ət̪ələ dʒi ne əgn̪ɪpərikʃənə ke səməjə ʃamə ko raʃtrə
ko sən̪d̪eʃə d̪iʒa tʰa ekaekə həmə logə s̪ʊne ki raʃtrə ko
səm̪b̪od̪ʰit̪ə kərənə ʋale hɛ prədʰanəmən̪tri səbə karjəkrəmə
tʃʰor̪əke həmə logə bɛt̪ʰə gəe t̪iʋi pe ɔrə həməlogə ĩnt̪ezərə
m̪ē tʰe ki tʃet̪ənəʃilə ʋjək̪t̪i hɛ gəl̪ət̪ə k̪ʊs̪əg̪ət̪i m̪ē pʰə̌se h̪ʊe
tʰe əbʰi ʋnəko tʃet̪ənə zərurə dʒəgi hogi dʒese rəhimə ne
kəhə tʰa dʒo rəhimə ʋt̪r̪əmə prək̪rit̪i kakəri sək̪ət̪ə k̪ʊs̪əg̪ə
tʃənd̪ənə ʋiʃə ʋjap̪ət̪e rəhe l̪ip̪ət̪e rəh̪ət̪ə bʰ̪ʊdʒ̪əg̪ə is̪əka jəhə
mət̪əl̪əbə je h̪ʊa ki dʒo ətʰ̪e ĩnsənə hoʃte hɛ əgərə k̪ʊs̪əg̪ət̪i
m̪ē pʰə̌sə dʒəje t̪o ʋnəke ʋpərə koi əsərə nəh̪i hoʃta hɛ dʒese
tʃənd̪ənə ke ko pura tʃənd̪ənə ko ʋiʃə d̪ʰərə l̪əp̪ət̪ə ke rək̪ʰət̪ə
tʃənd̪ənə pərə ʋs̪əka əsərə nəh̪i hoʃtə lek̪inə d̪ʊrbʰag̪jə hɛ
həməlogə ke is̪ə d̪eʃə ka n̪et̪ik̪ət̪ə ka pat̪ʰə pər̪ʰane ʋale həmə
dʒese log̪ō ko b̪ət̪ane ʋale s̪ət̪r̪a esi tʃizə hoʃti hɛ s̪ət̪r̪a ki esi
bʰ̪̃kə hoʃti nə dʒane k̪it̪ənə radʒe məharadʒe rulərə aje is̪ə
d̪eʃə m̪ē ɔrə bol̪ət̪e tʃələ gəe həmə d̪ʰərət̪i pərə kəbzə kərə
l̪ēge həmə k̪isi ko ane nəh̪i d̪ēge rəʋənə bʰi aje t̪o bole həmə
sid̪ʰi l̪əgaēge s̪ʊərgə m̪ē lek̪inə d̪ʰərət̪i dʒj̪ō ki t̪j̪ō hɛ ɔrə
kʰaməʃə hə je mənə it̪ənə mət̪əʋala hɛ ki tʃet̪ət̪ə ʋs̪əm̪ē həmə
səbə logə hɛ ɛ s̪ʊn̪ie bʰai ʋs̪əme həmə səbə logə hɛ h̪ā ʋo
b̪ət̪a rəhe hɛ b̪ət̪a rəhe hɛ ʋo bʰi b̪ət̪a rəhe hɛ m̪ʊdʒ̪ʰe əfəsosə
hɛ ki apə dʒa rəhe ho kəh̪i mere tʃat̪ʃa bɛt̪ʰe hɛ gəp̪ʰurə tʃat̪ʃa
kəh̪i mere bʰai bɛt̪ʰa hɛ n̪it̪iʃə k̪ʊmarə lek̪inə d̪ʰərmə əd̪ʰərmə
ki bari aji hɛ adʒə gəda tʃəlana pərə rəhə hɛ pərə həmə log̪ō

kə tʃɪtə mətə kəro tɔ je dzo mənə he mətəʊala kəhɪ hāmə
logə ke gʊrʊ dzorə sahəbə beɬʰe hʊe he gʊrʊ tʰe hāmə logə
ke mʊdzʰe əfəsosə he me manəɬa hũ ki je dzo mənə he
manənijə prədʰanəməntri dzi mətəʊala he bʰola he tʰuməkə
tʰuməkə ke tɪtʰərə tʰɪrəkəɬa he tʃahe holi ho ja koi ho dzese
apə tʰɪrəkə rəhe tʰe ɔrə hāmə kəpəɬa pʰarə ke pətəna mẽ
holi ga rəhe tʰe ɛse hi logo ke lɪe je dʰərətɪ dzjõ ka prɪtʰui
kʰamofə he vəhɪ dzjõ ka tɔ he supʰi aje sɛntə aje apəke
supʰisɛntə dzese ədəʊani dzi beɬʰə ke ʊpədəfə pərʰa rəhe tʰe
apəne sotʃa nəhɪ ki apəka sətʃanaɬə kja hʊa kɪsəne kɪja je
batə ʊnə dɪnõ mẽ supʰi aje sɛtə aje ɔrə bʰətəkəte ɪnsanə ko
mətəʊala ɪnsanə ko dzo bəhənə ko bəhənə nəhɪ səmədzʰəɬa
mā ko dʊsərə ki mā ko mā nəhɪ səmədzʰəɬa dʊsərə ke bapə
ko bapə nəhɪ səmədzʰəɬa manə nəhɪ kərəɬa ko prənamə nəhɪ
kərəɬa tɔ supʰi ɔrə molaõ ne kəha dɔlətə dʊnɪja malə
kʰədzana dʊnɪje mẽ rəhə dzajega ɔrə mʊtʰɪ bāɬʰə ke aja
bɛndə hatʰə pəsare dzajega dzese dzese lekɪnə je dzo mənə
he je dzo je dzo mənə he manəɬa nəhɪ apəne kəha tʰa jəhɪ
ərə bɛɬə rɪtə vərma əbʰi bʰi apəka suəbʰɪmanə dzəgəna
tʃahɪ ərə tʊməko dɪptɪ spikərə bʰi logə nəhɪ bəna səke beɬʰə
dzao ɪsəlɪe mẽ kəhənə tʃahəɬa hũ manənijə dɪnə dʊɬa apəke
tərəhə məhɪne ke sɬənə mẽ mʊdzʰe əfəsosə he ki tərəhə
məhɪne ke sɬənə mẽ hāmə logə ke pʊrane gʊrʊ dzorə sahəbə
ke kəpəɬa mẽ ləɬa mẽ koi pərɪʊərɬənə nəhɪ hʊa apə dekʰēge
ki hāmə logə tətə kəpəɬa pehenə ke aɬe he dzorə sahəbə
ka pɔɬakə dekʰə lɪdzɪje ɔrə bɪharə mẽ dzatə he tɔ vəhɪ pɔɬakə
apə dekʰə lɪdzɪje e pʰəɬa jəhi stɪtʰɪ əbə ʊnəki rəhə gəji ʊnəka
kja dɔɬə ho səkəɬa he

Syllabified Script(.):

[prə.ḍʰanə.mān.ṭri] [dzi] [ko] [ḍʰənjə.vad] [deṭe] [hɛ] [vo]
[tʃetənə.filə] [ujəkṭi] [hɛ] [tʰikə] [adzə] [se] [tʃarə] [ḍinə] [pəhə.le]
[manə.nijə] [prə.ḍʰanə.mān.ṭri] [dzi] [ne] [ətələ] [dzi] [ne]
[əgnɪ.pərik.ʃənə] [ke] [səməjə] [ʃamə] [ko] [raʃtrə] [ko] [sən.ḍefə]
[ḍija] [tʰa] [eka.ekə] [həmə] [logə] [sʊne] [ki] [raʃtrə] [ko]
[səmə.ḃo.ḍʰiṭə] [kərə.ne] [vəle] [hɛ] [prə.ḍʰanə.mān.ṭri] [səbə]
[karjə.krəmə] [tʃʰoɾə.ke] [həmə] [logə] [bɛtʰə] [gəe] [ti.vi] [pe]
[ɔrə] [həmə.logə] [ĩnte.zarə] [mẽ] [tʰe] [ki] [tʃetənə.filə] [ujək.ṭi]
[hɛ] [gələtə] [kʊ.sāḡə.ṭi] [mẽ] [pʰāse] [hʊe] [tʰe] [əbʰi] [ʊnə.ko]
[tʃetə.na] [zəru.rə] [dzəgi] [hogi] [dzɛse] [rəhi.mə] [ne] [kəha]
[tʰa] [dzɔ] [rəhi.mə] [ʊṭ:əmə] [prəkri.ṭi] [ka.kəri] [səkətə]
[kʊ.sāḡə] [tʃəndənə] [viʃə] [ujapə.ṭe] [rəhe] [lipə.ṭe] [rəhətə]
[bʰʊ.dzāḡə] [ɪsəka] [jəhə] [mətələbə] [je] [hʊa] [ki] [dzɔ] [ətʰ:e]
[ĩn.sənə] [hoṭe] [hɛ] [əgərə] [kʊ.sāḡə.ṭi] [mẽ] [pʰāsə] [dzaje] [to]
[ʊnə.ke] [upərə] [koi] [əsərə] [nəhĩ] [hoṭa] [hɛ] [dzɛse] [tʃəndənə]
[ke] [ko] [pura] [tʃəndənə] [ko] [viʃə.ḍʰərə] [lə.petə] [ke]
[rəkʰə.ṭa] [tʃəndənə] [pərə] [ʊsə.ka] [əsərə] [nəhĩ] [hoṭə] [le.kinə]
[ḍʊr.bʰag.jə] [hɛ] [həmə.logə] [ke] [ɪsə] [ḍefə] [ka] [nɛṭɪkə.ṭa] [ka]
[patʰə] [pərʰa.ne] [vəle] [həmə] [dzɛse] [logō] [ko] [bətə.ne]
[vəle] [sət:ə] [ɛsi] [tʃizə] [hoṭi] [hɛ] [sət:ə] [ki] [ɛsi] [bʰūkə] [hoṭi]
[nə] [dzane] [kiṭə.ne] [radʒe] [məha.radʒe] [rulə.rə] [aje] [ɪsə]
[ḍefə] [mẽ] [ɔrə] [bolə.ṭe] [tʃələ] [gəe] [həmə] [ḍʰərə.ṭi] [pərə]
[kəb.za] [kərə] [lēge] [həmə] [kisi] [ko] [ane] [nəhĩ] [ḍēge]
[ra.vənə] [bʰi] [aje] [to] [bole] [həmə] [siḍʰi] [lə.gaēge] [sʊərgə]
[mẽ] [le.kinə] [ḍʰərə.ṭi] [dzjō] [ki] [tjō] [hɛ] [ɔrə] [kʰa.moʃə] [hə]
[je] [mənə] [iṭəna] [mətə.vala] [hɛ] [ki] [tʃetə.ṭa] [ʊsə.mẽ]
[həmə] [səbə] [logə] [hɛ] [ɛ] [sʊ.nie] [bʰai] [ʊsə.me] [həmə]
[səbə] [logə] [hɛ] [hã] [vo] [bətə] [rəhe] [hɛ] [bətə] [rəhe] [hɛ]
[vo] [bʰi] [bətə] [rəhe] [hɛ] [mʊ.dʒʰe] [əfə.sosə] [hɛ] [ki] [apə]

[dʒa] [rəhe] [ho] [kəhĩ] [me.re] [tʃa.tʃa] [bɛtʰe] [hɛ] [gəpʰu.rə]
[tʃa.tʃa] [kəhĩ] [me.re] [bʰai] [bɛtʰa] [hɛ] [nɪ.tʃɪə] [kʊ.marə]
[le.kɪnə] [dʰərmə] [ədʰərmə] [ki] [bari] [aji] [hɛ] [adʒə] [gəda]
[tʃə.lana] [pərə] [rəha] [hɛ] [pərə] [həmə] [logõ] [kə] [tʃĩ.ta]
[mətə] [kəro] [tʃo] [je] [dʒo] [mənə] [hɛ] [mətə.ʊala] [kəhĩ]
[həmə] [logə] [ke] [gʊrʊ] [dʒɔrə] [sahəbə] [bɛtʰe] [hʊe] [hɛ]
[gʊrʊ] [tʰe] [həmə] [logə] [ke] [mʊ.dʒʰe] [əfə.sosə] [hɛ] [mɛ]
[manə.tʃa] [hũ] [ki] [je] [dʒo] [mənə] [hɛ] [manə.nijə]
[prə.dʰanə.məntʃɪ] [dʒi] [mətə.ʊala] [hɛ] [bʰo.la] [hɛ] [tʰʊ.məkə]
[tʰʊ.məkə] [ke] [tʃi.tʰərə] [tʰɪ.rəkə.tʃa] [hɛ] [tʃa.he] [holi] [ho] [ja]
[koi] [ho] [dʒɛse] [apə] [tʰɪ.rəkə] [rəhe] [tʰe] [ɔrə] [həmə]
[kəpəda] [pʰarə] [ke] [pətəna] [mẽ] [holi] [ga] [rəhe] [tʰe] [ɛse]
[hi] [logo] [ke] [lɪe] [je] [dʰərə.tʃi] [dʒjõ] [ka] [prɪtʰ.ʊi] [kʰa.mofə]
[hɛ] [ʊəhĩ] [dʒjõ] [ka] [tʃjõ] [hɛ] [supʰi] [aje] [səntə] [aje] [apə.ke]
[supʰi.səntə] [dʒɛse] [ədə.ʊani] [dʒi] [bɛtʰə] [ke] [ʊpə.dʒə]
[pərʰa] [rəhe] [tʰe] [apə.ne] [sotʃa] [nəhĩ] [ki] [apə.ka]
[sətʃa.nafə] [kja] [hʊa] [kɪsə.ne] [kɪja] [je] [batə] [ʊnə] [dʒɪnõ]
[mẽ] [supʰi] [aje] [səntə] [aje] [ɔrə] [bʰətəkə.tʃe] [ĩn.sanə] [ko]
[mətə.ʊala] [ĩn.sanə] [ko] [dʒo] [bəhənə] [ko] [bəhənə] [nəhĩ]
[səmədʒʰə.tʃa] [mã] [ko] [dʒu.sərə] [ki] [mã] [ko] [mã] [nəhĩ]
[səmədʒʰə.tʃa] [dʒu.sərə] [ke] [bapə] [ko] [bapə] [nəhĩ]
[səmədʒʰə.tʃa] [manə] [nəhĩ] [kərə.tʃa] [ko] [prə.namə] [nəhĩ]
[kərə.tʃa] [tʃo] [supʰi] [ɔrə] [mɔ.laõ] [ne] [kəha] [dʒo.lətə] [dʒʊ.nɪja]
[malə] [kʰədʒa.na] [dʒʊ.nɪje] [mẽ] [rəhə] [dʒaje.ga] [ɔrə] [mʊ.tʰɪi]
[bãdʰə] [ke] [aja] [bãn.dʒa] [hatʰə] [pəsa.re] [dʒaje.ga] [dʒɛse]
[dʒɛse] [le.kɪnə] [je] [dʒo] [mənə] [hɛ] [je] [dʒo] [je] [dʒo] [mənə]
[hɛ] [manə.tʃa] [nəhĩ] [apə.ne] [kəha] [tʰa] [jəhĩ] [ərə] [bãdʒə]
[ri.tʃa] [ʊər.ma] [əbʰi] [bʰi] [apə.ka] [sʊəbʰɪ.manə] [dʒəgə.na]
[tʃa.hɪe] [ərə] [tʃʊmə.ko] [dɪp.ti] [spi.kərə] [bʰi] [logə] [nəhĩ]
[bəna] [səke] [bɛtʰə] [dʒao] [ɪsəlɪe] [mẽ] [kəhənə] [tʃahə.tʃa] [hũ]
[manə.nijə] [dʒɪnə] [dʒəfə] [apə.ke] [tʃe.rəhə] [məhi.ne] [ke]

[saʃənə] [mẽ] [mʊ.dʒʰe] [əfə.sosə] [hɛ] [ki] [t̪e.rəhə] [məhi.ne]
 [ke] [saʃənə] [mẽ] [həmə] [logə] [ke] [pʊɾa.ne] [gʊɾʊ] [dʒɔɾə]
 [sahəbə] [ke] [kəpəɖa] [mẽ] [læt̪:a] [mẽ] [koi] [pəri.ʊər.t̪ənə]
 [nəhi] [hʊa] [apə] [d̪ekʰẽ.ge] [ki] [həmə] [logə] [t̪aɪt̪ə] [kəpəɖa]
 [pe.henə] [ke] [aɪt̪e] [hɛ] [dʒɔɾə] [sahəbə] [ka] [po.ʃakə] [d̪ekʰə]
 [li.dʒɪje] [ɔɾə] [bɪ.harə] [mẽ] [dʒaɪt̪e] [hɛ] [t̪o] [ʊəhã] [po.ʃakə]
 [apə] [d̪ekʰə] [li.dʒɪje] [e] [pʰəɖa] [jəhi] [st̪ɪt̪ʰɪ] [əbə] [ʊnə.ki]
 [rəhə] [gəji] [ʊnə.ka] [kja] [d̪oʃə] [ho] [səkəɖa] [hɛ]

Phonetic Description:

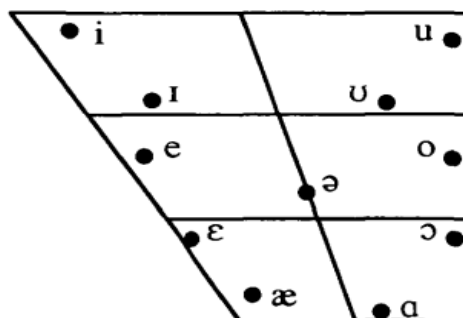
Consonants

	Bilabial	Labio-dental	Dental	Alveolar	Post-alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Glottal
Plosive	p b pʰ bʱ		t̪ d̪ t̪ʰ d̪ʱ			t̪ d̪ t̪ʰ d̪ʱ		k g kʰ gʱ	
Affricate					tʃ dʒ tʃʰ dʒʱ				
Nasal	m			n				ŋ	
Tap or Flap				ɾ		ɽ ɽʱ			
Fricative		f		s z	ʃ				h
Approximant		ʋ					j		
Lateral Approx.				l					

p	pal	'nature'	t̪	t̪al	'beat' (n.)	k	kal	'span of time'
b	bal	'hair'	d̪	d̪al	'lentil'	g	gal	'cheek'
pʰ	pʰal	'knife blade'	t̪ʰ	t̪ʰal	'platter'	kʰ	kʰal	'skin' (n.)
bʱ	bʱal	'brow'	d̪ʱ	d̪ʱar	'knife edge'	gʱ	gʱan	'bundle'
m	mal	'goods'	n	nala	'drain' (n.)	ŋ	ʋaŋməj	'literature'
f	farsi	'Persian'	s	sal	'year'	h	hal	'condition'
ʋ	ʋala	'pertaining to'	z	zəmin	'ground'	j	jar	'buddy'
			ɾ	ɾal	(tree species)			
			l	lal	'red'			
			tʃ	tʃal	'gait'	t̪	t̪al	'postpone'
			dʒ	dʒal	'net'	d̪	d̪al	'branch'
			tʃʰ	tʃʰal	'tree bark'	t̪ʰ	t̪ʰal	'lumber shop'
			dʒʱ	dʒʱəl	'glimmer'	d̪ʱ	d̪ʱal	'shield'
			ʃ	ʃal	(tree species)	ɽ	bəɽa	'big'
						ɽʱ	bəɽʱa	'increase' (imp.)

Vowels

There are eleven oral vowels in Hindi, as shown on the vowel chart. The vowel [æ] only occurs in English loans. All of these vowels except [æ] also have distinctively nasal counterparts. The sequences [əi] and [əu] also occur but are not listed separately because they are analyzed as vowel clusters and not as diphthongs.

i	mil	'mile'				u	kul	'shore'
ɪ	mɪl	'meet'				ʊ	kʊl	'lineage'
e	mel	'harmony'	ə	məl	'rub' (imper.)	o	bol	'speak'
ɛ	mɛl	'dirt'				ɔ	kɔl	(a name)
æ	bæɪ	'cricket bat'	a	mal	'goods'			
i	sikʰ	'lesson'	a	sas	'mother-in-law'	u	bʱukʰ	'hunger'
ɪ	sɪk	'twig'	ā	sās	'breath'	ū	bʱūk	'dog's bark'
ī	sītʃ	'be irrigated'	ā	sās	'breath'	ō	kōvər	'prince'
ē	mē	'in'	ā	sās	'breath'	ō	jō	'in this manner'
ē	mē	(1 sg. pn.)	ā	sās	'breath'	ō	bʱō	'eyebrow'

(Source: [Cambridge Core](#))*

(*PDF must be downloaded before accessing tables)

Syllabic Structure:

CVCVC... Structures are followed majorly. In general Consonant Clusters are not found.

But, There are words with 2,3-Consonant Clusters like स्त्री.

TABLE 5
Oral vowel phonemes in Hindi

	Front	Central	Back
Close	ɪ i:		ʊ u:
Close-mid	e:		o:
Open-mid	ɛ: (æ:)	ə	ɔ:
Open		a:	

(Source: [Akshara-to-Sound Research Paper](#))

It contains both Open and Closed Syllable like कांटा and आयुष respectively.

Phonemes:

Mentioned in IPA charts prescribed above.

Allophones:

The sound “w” and “v” are allophones.

Ex: /mʌnəv/ , /mʌnəw/

Some More Details:

1. The vowels are generally more open and lower than the other others, due to accent.
 2. All Vowels and Consonants are mentioned in the IPA chart with characteristics. {Phonemes}
 3. /ɑ/ tends to be in variation with the rounded and more back /ɒ/
 4. /o/ occurs in free variation with /u/. e.g. /du/ vs /do/ “two”
 5. /ɑ/ at the end of a word is often not pronounced in spontaneous speech.
 6. Nasalized lax vowels are absent.
 7. But Nasalization of vowels can be observed.
 8. Allophones seem to be absent.
- (Above mentioned Characteristics are descriptions of the Bhojpuri dialect, which I assume might be seen in Speech.

Writing System:

Devanagari is used as Writing System.

It consists of 33 Consonants and 3 majorly used diphthongs.

Whereas It consists of 16 vowels.

Devanāgarī alphabet for Hindi

Vowels (स्वर) and vowel diacritics

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए
a	ā	i	ī	u	ū	ṛ	e
[ʌ]	[a]	[i]	[i:]	[u]	[u:]	[ɪ]	[e]
क	का	कि	की	कु	कू	कृ	के
ka	kā	ki	kī	ku	kū	kṛ	ke
ऐ	ऐ	ओ	औ	औ	अं	अः	अँ
ē	ai	o	ô	au	aṅ	aḥ	ām
[e]	[æ:]	[o]	[o]	[ɔ:]	[aŋ]	[əh]	[ā:]
कँ	कै	को	कॉ	कौ	कं	कः	काँ
kê	kai	ko	kô	kau	kaṅ	kaḥ	kām

Consonants (व्यंजन)

क	ख	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ञ
ka	kha	ga	gha	ṅa	ca	cha	ja	jha	ña
[kə]	[kʰə]	[gə]	[gʱə]	[ŋə]	[tʃə]	[tʃʰə]	[dʒə]	[dʒʱə]	[ɲə]
ट	ठ	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न
ṭa	ṭha	ḍa	ḍha	ṇa	ta	tha	da	dha	na
[ṭə]	[ṭʰə]	[ḍə]	[ḍʱə]	[ɲə]	[tə]	[tʰə]	[də]	[dʱə]	[nə]
प	फ	ब	भ	म	य	र	ल	व	
pa	pha	ba	bha	ma	ya	ra	la	va	
[pə]	[pʰə]	[bə]	[bʱə]	[mə]	[jə]	[rə]	[lə]	[və]	
श	ष	स	ह						
śa	ṣa	sa	ha						
[ʃə]	[ʃə]	[sə]	[ɦə]						

Additional consonants

क्व	ख़	ग़	ज़	फ़	ड़	ढ़
qa	ḵa	ḡa	za	fa	ṛa	ṛha
[qə]	[xə]	[ɣə]	[zə]	[fə]	[ɽə]	[ɽʱə]

Common conjunct consonants

क्ष	ज्ञ	त्क	द्व	द्य	द्द	त्त	ड्ड	ब्ध
ksa	jña	ttka	dva	dya	dda	tta	ḍḍha	dbha
झ	ह्य	ह्र	श्र	त्र	र्प	प्र	ट्र	
dma	hma	hya	śra	tra	rpa	pra	ṭra	

(Source: [Omniglot](http://omniglot.com))

Morphological Groups:

Gold: Root Word

Compounds: Compositional(Both are Roots)

/prəḍʱanə/+/mānt̪ri/
 /karjə/+/krəmə/
 /həmə/+/logə/
 /uɪjə/+/d̪ʱərə[One who Possess]/
 /məha/+/radʒ[radʒa]/+/e[Plural]/
 /mæt̪ə/+/vala/
 /supʰi/+/sānt̪ə/
 /sət̪ja/+/naʃə/
 /manə/+/nijə/
 /ɪsə/+/lie/
 /ekə/+/ekə/
 /d̪ʊr[Bad]/+/bʱagjə[Luck]/

/əɡnɪ/+/pərikʃə/+/nə[V->N]/

Non-Compositional Compounds:

/dʰənʃə/+/ʊɑd[ism]/

/səm/+/bɒdʰ/+/ɪtə/

/prə/+/krɪtɪ/

/ʊpə/+/dɛfə/

/prə/+/nəmə/

/sʊə/+/abʰɪ/+/mənə/

Conclusion: Most of the Affixes are Pre-fixes.

Past:

/sʊn/+/e[Past]/

/kərə/+/nə[Future]/+/e[Past]/

Future:

/de/+/ẽge[Future]/

/ləɡə/+/ẽge[Future]/

/dekʰ/+/ẽge/

Continuous:

/pʰɔs/+/e[Continuous]/

/hʊə/+/e[Continuous]/

/ɪpət/+/e[Continuous]/

/rəhə/+/e[Continuous]/

/bɛtʰ/+/e[Continuous]/

/ho/+/e[Continuous]/

/rəhə/+/tə[Continuous]/

/de/+/te[Continuous]/

/ʊjapə/+/t̪e[Continuous]/

Conclusion: Allomorphs are- /e/,/t̪a/,/t̪ə/,/t̪e/.
/rəh/+/a/

Inflectional:

/dʒana/+/e/

/t̪əl/+/e/

/pəsara/+/e/

/d̪usə/+/e/

/mera/+/e/

/d̪ʊnɪj/+/e/

/rəh/+/e/

/pʊrana/+/e/

/a/+/je/

/kəh/+/a/

/kəh/+/a/

/dʒəgə/+/na/

/kəhə/+/na/

/səkə/+/t̪a/

/rəkʰə/+/t̪a/

/ho/+/t̪a[Present]/

/manə/+/t̪a/

/t̪ʰɪrəkə/+/t̪a/

/kərə/+/t̪a/

/səmədʒʰə/+/t̪a/

/manə/+/t̪a/

/t̪əhə/+/t̪a/

/ho/+/t̪i/

/bolə/+/t̪e/

/dʒa/+/t̪e/
/səkə/+/t̪ə/

Derivational:

/t̪et̪ə/+/nə[V->N]/+/ʃilə[N->A]/
/t̪əl/+/nə[V->N]/
/ho/+/gi[N->V]/
/sot̪/+/ɑ[N->V]/
/ət̪ʰ:[ət̪ʰ:a]/+/e[N->A]/
/nɛt̪ɪkə/+/t̪ɑ[A->N]/
/bʰət̪əkə/+/t̪e[V->Adj.]/
/t̪ʰoɾə/+/ke[V->Adv.]/
/mət̪ə/+/ʊɑɑ[N->Adj.]/
/ə[Negation]/+/d̪ʰərmə/
/kʊ[Negation]/+/sɔ̃gə/+/t̪ɪ[N->Adv.]/

/pəɾʰ/+/ɑn/+/e/
/bət̪/+/ɑn/+/e/

Case Marker:

/rəhimə/ /ne/
/kɪsə/+/ne/
/ɑpə/+/ne/

/ʊnə/+/ke/
/ɑpə/+/ke/
/ʊnə/+/ki/
/ʊnə/+/kɑ/
/ʊsə/+/kɑ/
/ɪsə/+/kɑ/

/apə/+/ka/
/apə/+/ka/
/t̪ʊmə/+/ko/
/ʊnə/+/ko/
/ʊsə/+/me/

Plural:

/ʊalə/+/e[Plural]/
/kɪt̪ənə/+/e[Plural]/
/radʒ[radʒə]/+/e[Plural]/
/log/+/o[Plural]/
/məhin/+/e[Plural]/

Conclusion: Allomorphs are- /o/,/e/

Others:

/sʊn/+/ɪe/
/tʃah/+/ɪe/
/pəɹʰ/+/ɑ/

Morphological Analysis Source:

/prədʱanə/+/m̃n̪tri/ /dʒi/ /ko/ /d̪ʱənʒə/+/ʊad/
/d̪e/+/t̪e[Continuous]/ /hɛ/ /ʊo/ /tʃet̪ənə/+/ʃilə[N->A]/ /ʊjəkt̪ɪ/
/hɛ/ /t̪ʰikə/ /adʒə/ /se/ /tʃarə/ /d̪ɪnə/ /pəhəle/ /manə/+/nijə/
/prədʱanə/+/m̃n̪tri/ /dʒi/ /ne/ /ət̪ələ/ /dʒi/ /ne/
/əgnɪ/+/pərikʃə/+/nə[V->N]/ /ke/ /səməjə/ /ʃamə/ /ko/ /raʃtrə/
/ko/ /sənd̪eʃə/ /d̪ɪʃə/ /t̪ʰa/ /ekə/+/ekə/ /həmə/ /logə/
/sʊn/+/e[Past]/ /ki/ /raʃtrə/ /ko/ /səm/+/b̃od̪ʰ/+/ɪt̪ə/
/kərənə/+/e/ /ʊale/ /hɛ/ /prədʱanə/+/m̃n̪tri/ /səbə/
/karjə/+/krəmə/ /tʃʰoɹəke/ /həmə/ /logə/ /bɛt̪ʰə/ /gəe/ /t̪ɪvi/

/pe/ /ɔrə/ /həmə/+/logə/ /ĩntəzarə/ /mẽ/ /t̪ʰe/ /ki/
 /tʃet̪ənə/+/jilə[N->A]/ /ujəkt̪ɪ/ /hɛ/ /gələt̪ə/
 /kʊ[Negation]/+/sə̃gə/+/t̪ɪ[N->Adv.]/ /mẽ/
 /pʰəs̪[pʰəsna]/+/e[Continious]/ /hʊə/+/e[Continious]/ /t̪ʰe/
 /əbʰɪ/ /ʊnə/+/ko[Case Marker]/ /tʃet̪ənə/ /zərurə/
 /dzəg[dzəgna]/+/i[N->V]/ /ho/+/gi[N->V]/ /dzɛse/ /rəhimə/
 /ne/ /kəhə/ /t̪ʰa/ /dzɔ/ /rəhimə/ /ʊt̪:əmə/ /prə/+/krɪt̪ɪ/
 /ka/+/kəɾɪ/ /səkə[sakna]/+/t̪ə[N->V]/ /kʊ/+/sə̃gə/ /tʃənd̪ənə/
 /ʊɪʃə/ /ʊjapə/+/t̪e[Continious]/ /rəh[rəhna]/+/e[Continious]/
 /lɪpət̪/+/e[Continious]/ /rəhə[rəhəna]/+/t̪ə[Continious]/
 /bʰʊdzə̃gə/ /ɪsə/+/ka[Case Marker]/ /jəhə/ /mət̪ələbə/ /je/
 /hʊə/ /ki/ /dzɔ/ /ət̪ʰ: [ət̪ʰ:a]/+/e[N->A]/ /ĩnsənə/ /hoʈe/ /hɛ/
 /əgərə/ /kʊ/+/sə̃gə/+/t̪ɪ/ /mẽ/ /pʰəs̪ə/ /dzə/+/je / /t̪o/
 /ʊnə/+/ke/ /upərə/ /koi/ /əsərə/ /nəhĩ/ /hoʈə/ /hɛ/ /dzɛse/
 /tʃənd̪ənə/ /ke/ /ko/ /pura/ /tʃənd̪ənə/ /ko/ /ʊɪʃə/+/d̪ʰərə[One
 who Possess]/ /ləpet̪ə/ /ke/ /rəkʰə/+/t̪ə/ /tʃənd̪ənə/ /pərə/
 /ʊsə/+/ka/ /əsərə/ /nəhĩ/ /ho[hona]/+/t̪ə[N->V]/ /lekɪnə/
 /d̪ʊr[Bad]/+/bʰagjə/ /hɛ/ /həmə/+/logə/ /ke/ /ɪsə/ /d̪ef̪ə/ /ka/
 /nɛt̪ɪkə/+/t̪ə[A->N]/ /ka/ /pat̪ʰə/ /pəɾʰən/+/e/ /ʊale/ /həmə/
 /dzɛse/ /logõ/ /ko/ /bət̪ən/+/e/ /ʊala/+/e/ /sət̪:a/ /ɛsi/ /tʃizə/
 /ho/+/t̪ɪ/ /hɛ/ /sət̪:a/ /ki/ /ɛsi/ /bʰūkə/ /hoʈi/ /nə/ /dzəna/+/e/
 /krɪt̪əna/+/e/ /radʒa/+/e/ /məhə/+/radʒa/+/e/ /rulərə/ /aje/
 /ɪsə/ /d̪ef̪ə/ /mẽ/ /ɔrə/ /bolə/+/t̪e/ /tʃələ/ /gəe/ /həmə/
 /d̪ʰərət̪i/ /pərə/ /kəbzə/ /kərə/ /lẽge/ /həmə/ /kɪsi/ /ko/ /ane/
 /nəhĩ/ /d̪ẽ[d̪ena]/+/ge/ /rauənə/ /bʰi/ /aje/ /t̪o/ /bole/ /həmə/
 /sid̪ʰi/ /ləgəẽ/+/ge/ /suərgə/ /mẽ/ /lekɪnə/ /d̪ʰərət̪i/ /dzjõ/
 /ki/ /t̪jõ/ /hɛ/ /ɔrə/ /kʰamoʃə/ /hə/ /je/ /məna/ /ɪt̪ənə/
 /mət̪ə/+/ʊala/ /hɛ/ /ki/ /tʃet̪ət̪ə/ /ʊsə/+/mẽ/ /həmə/ /səbə/
 /logə/ /hɛ/ /ɛ/ /sʊn/+/ɪe/ /bʰai/ /ʊsə/+/me/ /həmə/ /səbə/
 /logə/ /hɛ/ /hã/ /ʊo/ /bət̪ə/ /rəhe/ /hɛ/ /bət̪ə/ /rəh/+/e/ /hɛ/
 /ʊo/ /bʰi/ /bət̪ə/ /rəhe/ /hɛ/ /mʊdzʰe/ /əfəsosə/ /hɛ/ /ki/
 /apə/ /dzə/ /rəhe/ /ho/ /kəhĩ/ /mere/ /tʃat̪ʃə/ /bɛt̪ʰə/+/e/ /hɛ/
 /gəpʰurə/ /tʃat̪ʃə/ /kəhĩ/ /mera/+/e/ /bʰai/ /bɛt̪ʰə/ /hɛ/ /nɪt̪ɪʃə/
 /kʊmarə/ /lekɪnə/ /d̪ʰərmə/ /ə/+/d̪ʰərmə/ /ki/ /bari/ /aji/ /hɛ/
 /adzə/ /gəd̪ə/ /tʃəl/+/ana/ /pərə/ /rəh/+/ə/ /hɛ/ /pərə/

/həmə/ /logõ/ /kə/ /tʃɪta/ /mətə/ /kəro/ /to/ /je/ /dzo/
 /mənə/ /hɛ/ /mətə+/uɪa/ /kəhĩ/ /həmə/ /logə/ /ke/ /gʊrʊ/
 /dʒɔrə/ /sahəbə/ /bɛtʰ+/e/ /hʊa+/e/ /hɛ/ /gʊrʊ/ /tʰe/
 /həmə/ /logə/ /ke/ /mʊdʒʰe/ /əfəsosə/ /hɛ/ /mɛ/ /manə+/tɪa/
 /hũ/ /ki/ /je/ /dzo/ /mənə/ /hɛ/ /manə+/nijə/
 /prədʱanə+/mɛntri/ /dzi/ /mətə+/uɪa/ /hɛ/ /bʰola/ /hɛ/
 /tʰuməkə/ /tʰuməkə/ /ke/ /tɪtʰərə/ /tʰɪrəkə+/tɪa/ /hɛ/ /tʃahe/
 /holi/ /ho/ /ja/ /koi/ /ho/ /dʒɛse/ /apə/ /tʰɪrəkə/ /rəh+/e/
 /tʰe/ /ɔrə/ /həmə/ /kəpəda/ /pʰarə/ /ke/ /pətəna/ /mẽ/ /holi/
 /ga/ /rəh+/e/ /tʰe/ /ɛs+/e/ /hi/ /log+/o/ /ke/ /lɪe/ /je/
 /dʱərətɪ/ /dʒjõ/ /ka/ /prɪtʰui/ /kʰamofə/ /hɛ/ /ʊəhĩ/ /dʒjõ/
 /ka/ /tjõ/ /hɛ/ /supʰi/ /aje/ /sɛntə/ /a+/je/ /apə+/ke/
 /supʰi+/sɛntə/ /dʒɛse/ /ədəʊani/ /dzi/ /bɛtʰə/ /ke/
 /ʊpə+/dɛfə/ /pəɾʰ+/a/ /rəhe/ /tʰe/ /apə+/ne/ /sotʃ+/a/
 /nəhĩ/ /ki/ /apə+/ka/ /sətʃa+/naʃə/ /kja/ /hʊ+/a/
 /kɪsə+/ne/ /kɪ+/ja/ /je/ /batə/ /ʊnə/ /dɪnõ/ /mẽ/ /supʰi/
 /aje/ /sɛtə/ /aje/ /ɔrə/ /bʰətəkə+/tɛ/ /ĩnsanə/ /ko/
 /mətə+/uɪa/ /ĩnsanə/ /ko/ /dzo/ /bəhənə/ /ko/ /bəhənə/
 /nəhĩ/ /səmədʒʰə+/tɪa/ /mã/ /ko/ /dʊsər+/e/ /ki/ /mã/ /ko/
 /mã/ /nəhĩ/ /səmədʒʰə+/tɪa/ /dʊsər+/e/ /ke/ /bapə/ /ko/
 /bapə/ /nəhĩ/ /səmədʒʰə+/tɪa/ /manə/ /nəhĩ/ /kərə+/tɪa/ /ko/
 /prə+/namə/ /nəhĩ/ /kərə+/tɪa/ /to/ /supʰi/ /ɔrə/ /mɔlaõ/
 /ne/ /kəh+/a/ /dɔlɛtə/ /dʊnɪja/ /malə/ /kʰədʒana/
 /dʊnɪj+/e/ /mẽ/ /rəhə/ /dʒa+/jega/ /ɔrə/ /mʊtʰ:i/ /bãdʱə/
 /ke/ /aja/ /bɛndə/ /hatʰə/ /pəsər+/e/ /dʒa+/jega/ /dʒɛse/
 /dʒɛse/ /lekɪnə/ /je/ /dzo/ /mənə/ /hɛ/ /je/ /dzo/ /je/ /dzo/
 /mənə/ /hɛ/ /manə+/tɪa/ /nəhĩ/ /apə+/ne/ /kəh+/a/ /tʰa/
 /jəhĩ/ /ərə/ /bɛdə/ /rɪta/ /ʊərma/ /əbʰi/ /bʰi/ /apə+/ka/
 /sʊə+/bʰɪ+/manə/ /dʒəg+/əna/ /tʃah+/ɪe/ /ərə/
 /tʊmə+/ko/ /dɪptɪ/ /spikərə/ /bʰi/ /logə/ /nəhĩ/ /bən+/a/
 /sək+/e/ /bɛtʰə/ /dʒ+/aʊ/ /ɪsə+/lɪe/ /mẽ/ /kəhə+/na/
 /tʃahə+/tɪa/ /hũ/ /manə+/nijə/ /dɪnə/ /dɛʃa/ /apəke/ /tɛrəhə/
 /məhin+/e/ /ke/ /səʃənə/ /mẽ/ /mʊdʒʰe/ /əfəsosə/ /hɛ/ /ki/
 /tɛrəhə/ /məhin+/e/ /ke/ /səʃənə/ /mẽ/ /həmə/ /logə/ /ke/
 /pʊran+/e/ /gʊrʊ/ /dʒɔrə/ /sahəbə/ /ke/ /kəpəda/ /mẽ/

/lət̪ːa/ /mẽ/ /koi/ /pəriʋərt̪ənə/ /nəhĩ/ /hʊa/ /apə/
/d̪ekʰ/+/ẽge/ /ki/ /həmə/ /logə/ /t̪aɪt̪ə/ /kəpəɖa/ /pehenə/
/ke/ /aɪt̪ə/ /hɛ/ /dʒɔrə/ /sahəbə/ /ka/ /poʃakə/ /d̪ekʰə/
/li/+/dʒɪje/ /ɔrə/ /bɪharə/ /mẽ/ /dʒa/+/t̪e/ /hɛ/ /t̪o/ /ʋəhã/
/poʃakə/ /apə/ /d̪ekʰə/ /li/+/dʒɪje/ /e/ /pʰəɖa/ /jəhi/ /st̪ɪt̪ʰɪ/
/əbə/ /ʋnə/+/ki/ /rəhə/ /gəji/ /ʋnə/+/ka/ /kja/ /ɖoʃə/ /ho/
/səkəɖa/ /hɛ/

Syntax Analysis:

prad̪ʰanəməñt̪ri dʒi ko d̪ʰənjəʋad̪ d̪et̪e hɛ [SOV]
t̪ʰikə adʒə se t̪ʃarə d̪ɪnə pəhəle manəniʃə prad̪ʰanəməñt̪ri dʒi
ne ət̪ələ dʒi ne əgnɪpərikʃənə ke səməʃə ʃamə ko raʃt̪rə ko
sənd̪eʃə d̪ɪʃa t̪ʰa [SOV]
əbʰɪ ʋnəko t̪ʃet̪ənə zərurə dʒəgi hogi [SOV]
həmə d̪ʰərət̪i pərə kəbzə kərə l̪ɛge [SOV]
həmə kɪsi ko ane nəhĩ d̪ɛge [SOV]
həmə siɖʰi ləgaẽge suərgə mẽ [SOV]

Conclusion: Hindi have SOV Structure for Active

ʋo t̪ʃet̪ənəʃilə ʋjək̪t̪ɪ hɛ [SV]
ekəkə həmə logə s̪ʊne [SV]
ɪsəkə jəhə mət̪ələbə je hʊa [SV]
ɔrə həməlogə ñ̃t̪ezarə mẽ t̪ʰe [SV]
gələt̪ə k̪ʊs̪əgət̪ɪ mẽ pʰ̃se h̪ʊe t̪ʰe [S*V]
ʋnəke ʋpərə koi əsərə nəhĩ hoɖa hɛ [SV]
dʒese rəhimə ne kəhə t̪ʰa [SV]
sət̪ːa esi t̪ʃizə hoɖi hɛ sət̪ːa ki esi bʰ̃kə hoɖi [SV]
nə dʒane [S*V]
kɪt̪əne radʒe məharadʒe rulərə aje ɪsə d̪eʃə mẽ [SV]
ɔrə bolət̪e t̪ʃəle gəe [S*V]
rauənə bʰi aje t̪o bole [SV]

səbə karjəkrəmə tʃʰoɾəke həmə logə bɛtʰə gəe ʈivi pe [SV]

Conclusion: Objects can be Omitted and Even Subject(*) can be, if associated with previous sentences.

ki raʃtɾə ko səmbodʰɪtə kəɾəne uale he prədʰanəməñtɾi
[COVS{Passive}]

ki tʃetənəʃilə uʃəkɪ he [CS*OV]

ki dʒo ətʃʰe ɪnsanə hoɾə he [CSV]

əgəɾə kʊsəgətɪ mɛ pʰəsə dʒaje ʈo [CS*V]

lekɪnə dʊrbʰagjə he həməlogə ke ɪsə dʒəʃə ka nɛɪkəɾə ka paɾtʰə
pəɾtʰane uale həmə dʒese logɔ ko bəɾane uale [CVS]

Conclusion: Subject can be omitted in Conjunctive Sentences.

dʒese tʃəndənə ke ko [Tongue Slip]

pura tʃəndənə ko uɪʃədʰəɾə ləpɛtə ke rəkʰəɾə [OSV]

tʃəndənə pəɾə ʊsəka əsəɾə nəhɪ hoɾə [OSV]

Conclusion: Object is Focussed on, when is present in front.

Conclusion: VOS is used for Passive Voice{No Example from Excerpt}.

Sentences:

prədʰanəməñtɾi dʒi ko dʰənjəuad dɛtə he

ʊo tʃetənəʃilə uʃəkɪ he

tʰikə adʒə se tʃarə dɪnə pəhəle manəniʃə prədʰanəməñtɾi dʒi
ne ətələ dʒi ne əgnɪpərikʃənə ke səməʃə ʃamə ko raʃtɾə ko
səndəʃə dɪʃa tʰa

ekaekə həmə logə sʊne ki raʃtɾə ko səmbodʰɪtə kəɾəne uale
he prədʰanəməñtɾi

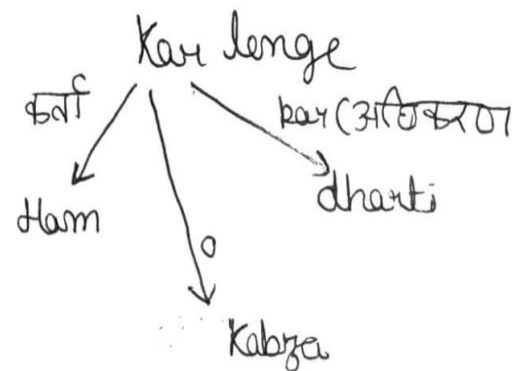
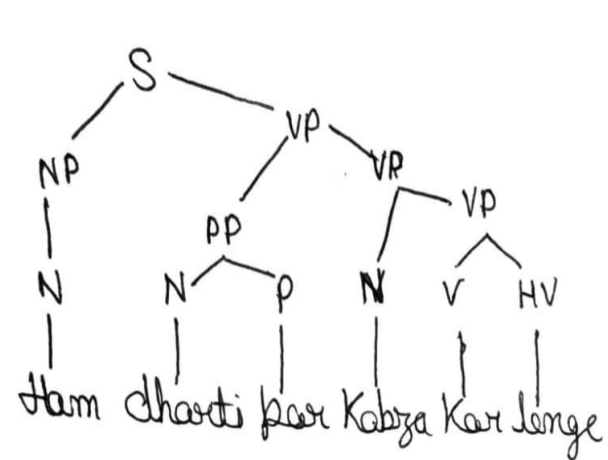
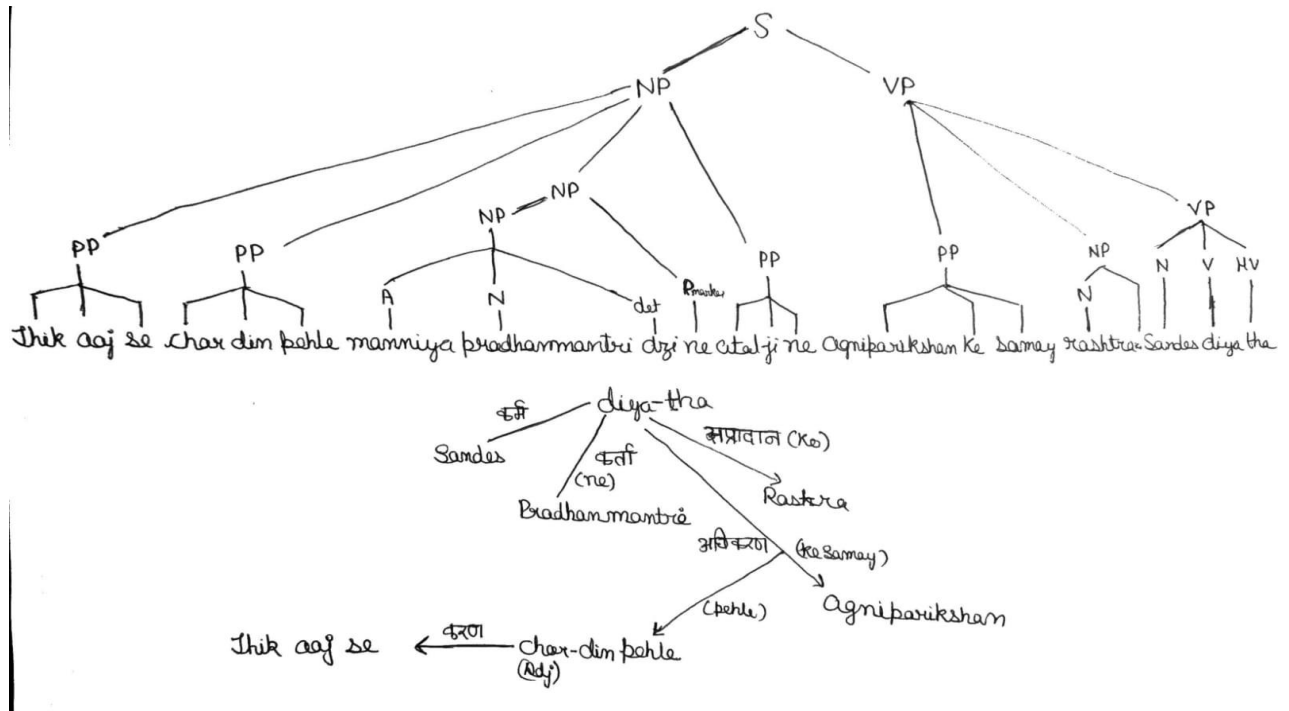
səbə karjəkrəmə tʃʰoɾəke həmə logə bɛtʰə gəe ʈivi pe
ɔɾə həməlogə ɪntɛzərə mɛ tʰe

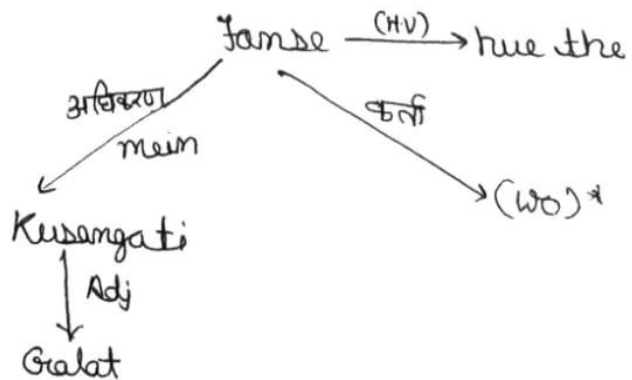
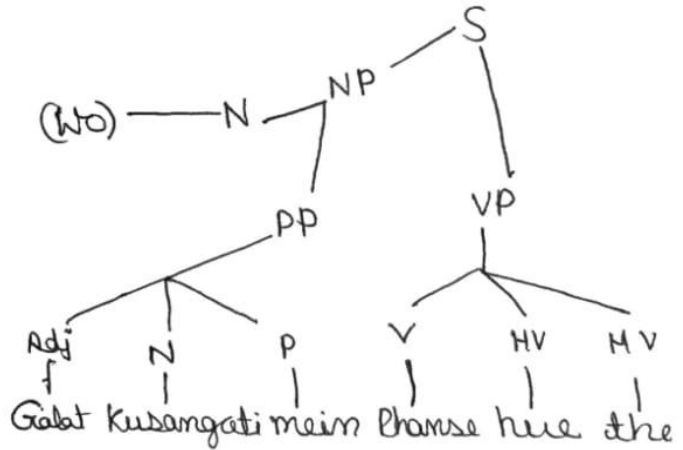
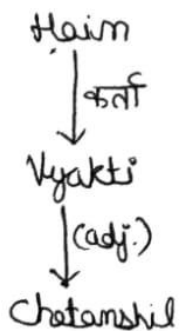
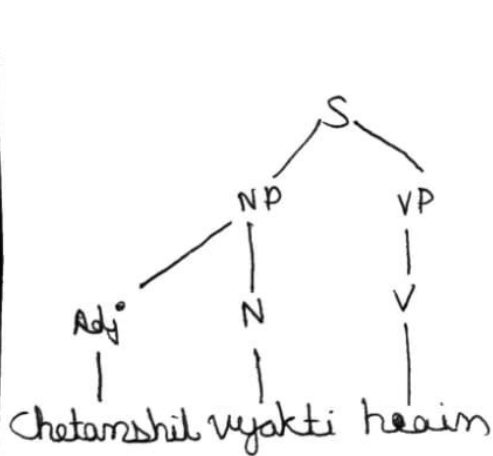
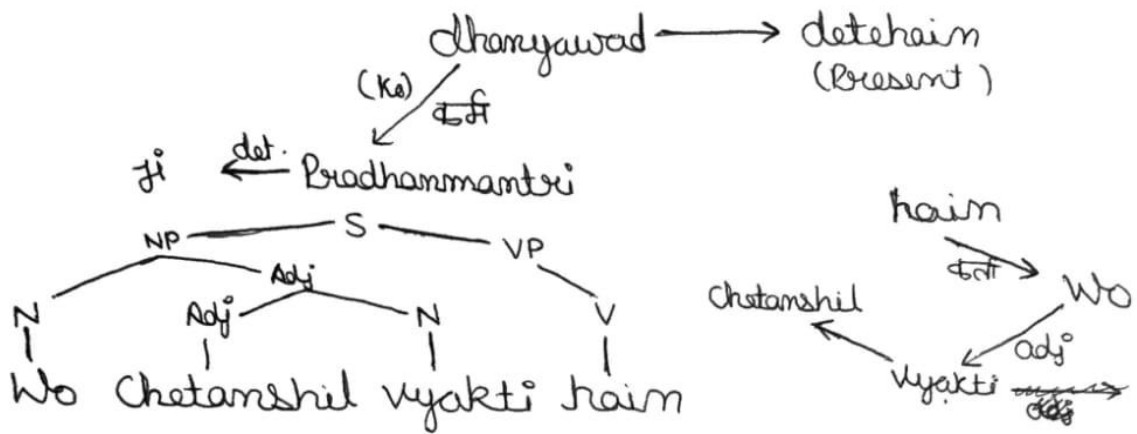
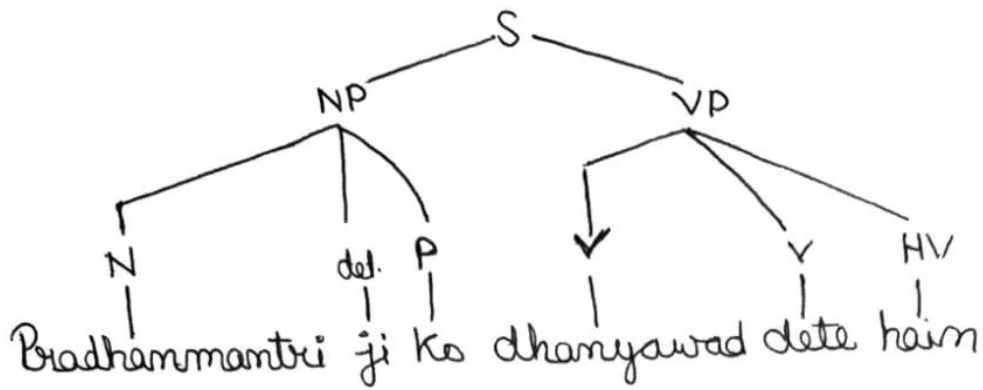
ki tʃetənəfilə uʒəkʈɪ hɛ
gələtə kʊsəgəɪ mē pʰāse hʊe tʰe
əbʰɪ ʊnəko tʃetənə zərurə dzəgi hogi
dzese rəhimə ne kəhə tʰa dzo rəhimə ʊtʰəmə prəkriɪ kakəɪ
səkəɪ kʊsəgə tʃəndənə ʊfə ʊjapəte rəhe lɪpəte rəhəɪ
bʰʊdzəgə
ɪsəka jəhə mətələbə je hʊa ki dzo ətʰe ĩnsənə hoɪe hɛ əgərə
kʊsəgəɪ mē pʰāsə dzəje tʊ ʊnəke ʊpərə koi əsərə nəhĩ hoɪa
hɛ
dzese tʃəndənə ke ko pura tʃəndənə ko ʊfəɗʰərə ləpetə ke
rəkʰəɪ
tʃəndənə pərə ʊsəka əsərə nəhĩ hoɪə
ləkɪnə ɗʊrbʰagjə hɛ hāməlogə ke ɪsə ɗʃə ka nəɪkəɪ ka pəɪhə
pəɪhəne uale hāmə dzese logō ko bəɪane uale
səɪa ɛsi tʃizə hoɪi hɛ səɪa ki ɛsi bʰūkə hoɪi
nə dzane kɪtəne radze məharadze rulərə aje ɪsə ɗʃə mē
ɔrə boləte tʃəle gəe
hāmə ɗʰərəɪ pərə kəbza kərə lēge
hāmə kɪsi ko ane nəhĩ ɗēge
rauənə bʰi aje tʊ bole hāmə siɗʰi ləgaēge suərgə mē
ləkɪnə ɗʰərəɪ dzjō ki tʃō hɛ ɔrə kʰamofə hə
je mənə ɪtənə mətəʊala hɛ ki tʃetəɪ ʊsəmē hāmə səbə logə
hɛ
ɛ sʊɪe bʰai ʊsəme hāmə səbə logə hɛ hā
ʊo bəɪa rəhe hɛ bəɪa rəhe hɛ ʊo bʰi bəɪa rəhe hɛ
mʊdzʰe əfəsosə hɛ ki
apə dza rəhe ho
kəhĩ mere tʃatʃa bətʰe hɛ gəpʰurə tʃatʃa
kəhĩ mere bʰai bətʰa hɛ nɪɪfə kʊmarə
ləkɪnə ɗʰərmə əɗʰərmə ki bari aji hɛ
adzə gəɗa tʃəlana pərə rəhə hɛ
pərə hāmə logō kə tʃɪtə mətə kəro tʊ
je dzo mənə hɛ mətəʊala
kəhĩ hāmə logə ke gʊrʊ dzɔrə sahəbə bətʰe hʊe hɛ
gʊrʊ tʰe hāmə logə ke

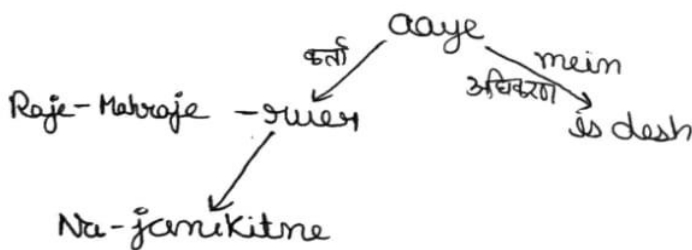
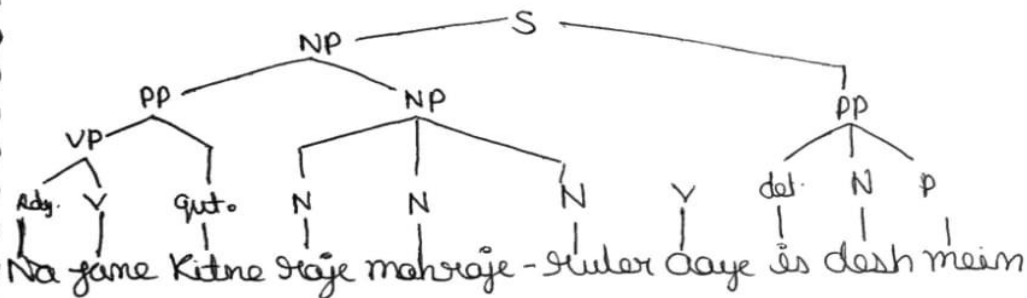
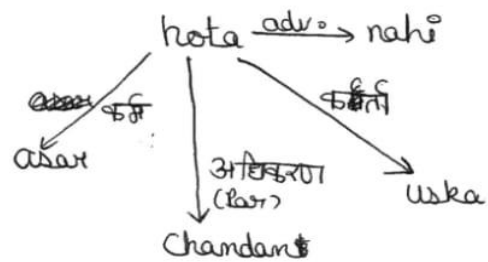
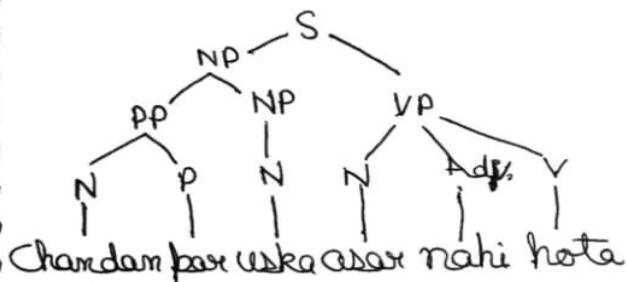
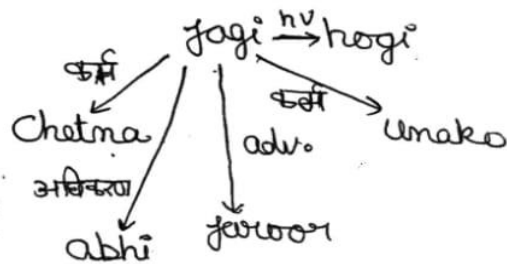
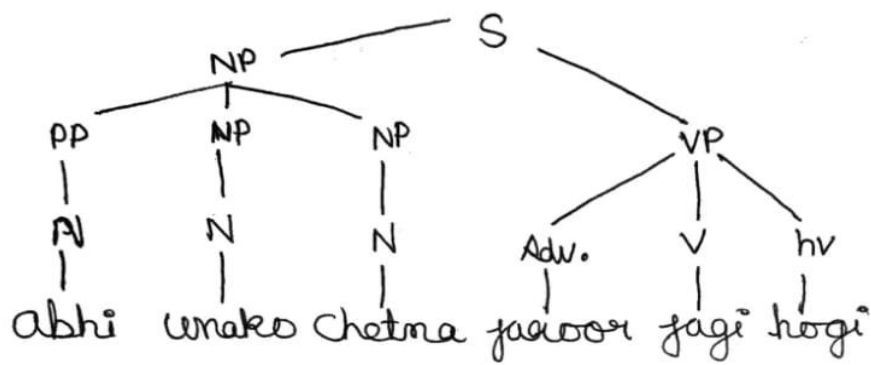
mudz^he əfəsosə he me manəta hū
ki je dzo mənə he manəniyə prəḏ^hanəmənt^{ri} dži mətəvala he
b^hola he t^huməkə t^huməkə ke t^hirəkəta he
tjahe holi ho ja koi ho dzese apə t^hirəkə rəhe t^he
ɔrə həmə kəpəda p^harə ke pətəna mē holi ga rəhe t^he
ese hi logo ke lie je ḏ^hərətⁱ dzjō ka prit^hui k^hamofə he uəhⁱ
dzjō ka t^hjō he
sup^hi aje səntə aje
apəke sup^hi səntə dzese ədəvani dži
be^thə ke ɔpədəfə pət^ha rəhe t^he
apəne sotja nəhⁱ ki apəka sətjanafə kja hɔa kisəne kija
je batə ɔnə ḏinō mē sup^hi aje səntə aje
ɔrə b^hətəkəte ĩnsanə ko mətəvala ĩnsanə ko dzo bəhənə ko
bəhənə nəhⁱ səmədz^hətə
mā ko ḏusəre ki mā ko mā nəhⁱ səmədz^hətə
ḏusəre ke bapə ko bapə nəhⁱ səmədz^hətə manə nəhⁱ kərətə
ko prənamə nəhⁱ kərətə
to sup^hi ɔrə molaō ne kəha ḏolətə ḏunija malə k^hədzana
ḏunije mē rəhə dzajega
ɔrə mɔt^h:i bāḏ^hə ke aja bēḏḏa ha^thə pəsare dzajega
dzese dzese
lekɪnə je dzo mənə he
je dzo je dzo mənə he manəta nəhⁱ apəne kəha t^ha jəhⁱ
ərə bēḏḏa rita uərma əb^hi b^hi apəka suəb^himanə dzəgəna tjahe
ərə t^huməko ḏipti spikərə b^hi logə nəhⁱ bəna səke
be^thə dzao isəlie mē kəhənə tjahe^ta hū
manəniyə ḏinə ḏəfa apəke t^herəhə məhine ke safənə mē
mudz^he əfəsosə he
ki t^herəhə məhine ke safənə mē həmə logə ke pɔrane gɔrɔ
dzɔrə sahəbə ke kəpəda mē lət^h:a mē koi pəriuərtənə nəhⁱ
hɔa
apə ḏek^hēge ki həmə logə taitə kəpəda pehenə ke a^te he
dzɔrə sahəbə ka pofakə ḏek^hə lidziye
ɔrə biharə mē dzatə he to uəhā pofakə apə ḏek^hə lidziye
e p^hətə jəhi stit^hi əbə ɔnəki rəhə gəji

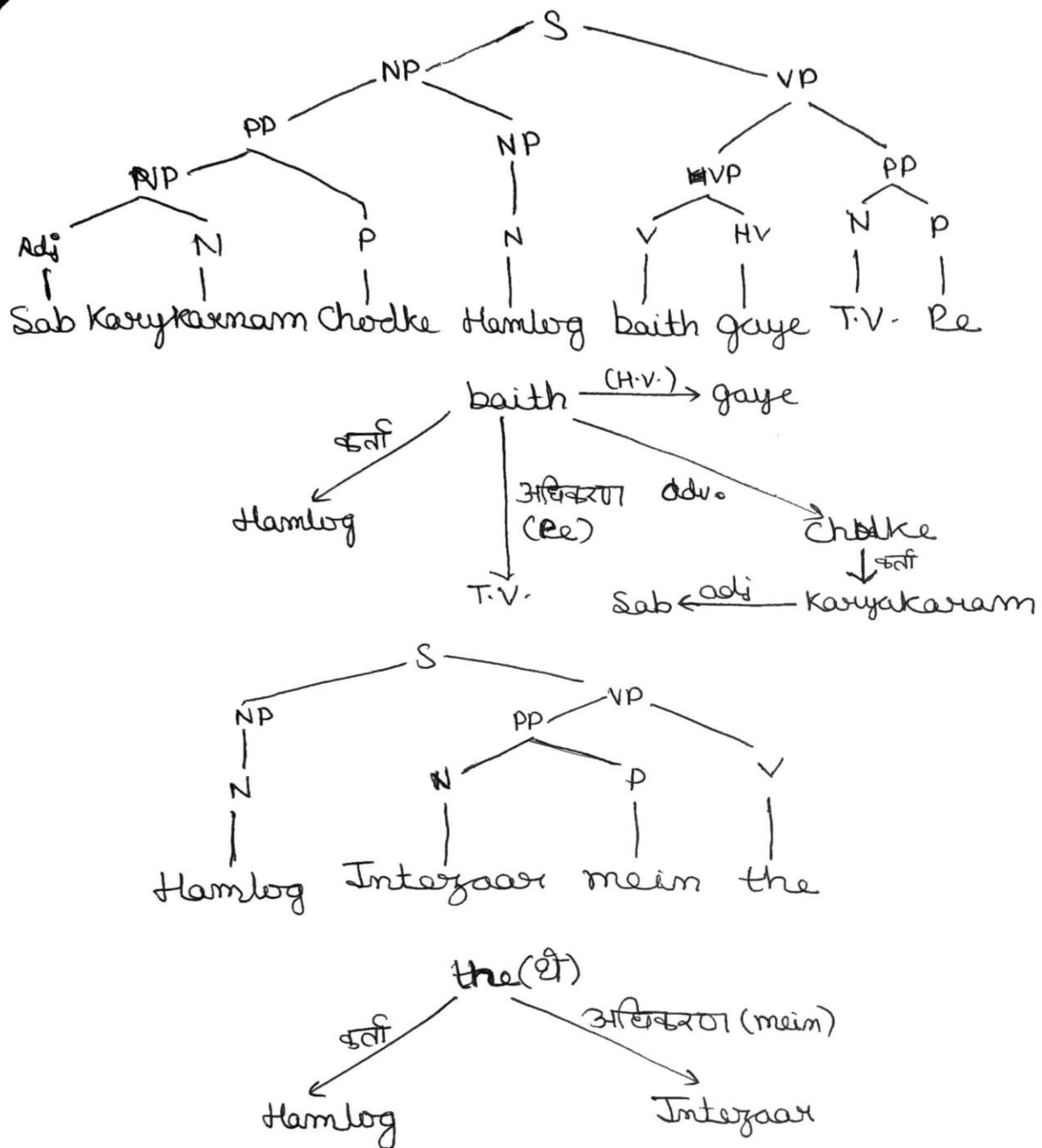
ʊnəka kja ɖoʃə ho səkəʈə hɐ

Phase Structure and Dependence Trees:

Conclusion:

Hindi have prefixes for Adjectives.

Hindi have prefixes for Adverb.

Hindi have Pre- Preposition, but It can also be Post.

Some Structure Rules:

S->NP+VP

Example: **vo tʃetənəʃilə vjəktɪ hɛ** {N+Adj.+N+V}

VP->VP+PP

Example: **ɖʰərətɪ pərə kəbʒɑ kərə lɛge**

VP-> Adv.+V+HV.

Example: **zərurə dzəgi hogi**

VP->V

Example: **ɖʰənʒəʊɑɖ ɖete hɛ**

NP->N+N+N

Example: **radʒe məharadʒe rulərə**

VP->V+HV[Infinitive]+HV+HV

Ex: **ɖʰənʒəʊɑɖ ɖete hɛ**

NP->N+PP

Ex: **gələtə kusəṅgətɪ mẽ pʰāse hʊe tʰe**

NP->Adj.+V

Ex: **tʃetənəʃilə vjəktɪ hɛ**

PP->Adj+N+P

Example: **gələtə kusəṅgətɪ mẽ**

PP->PP+PP

Example: **tʰikə adʒə se tʃərə ɖinə pəhəle**

PP->PP+NP

Example: **əgnɪpərikʃənə ke səməjə ʃamə ko rəʃtrə ko**

PP->NP+P

Example: **səbə** karjəkrəmə tʃʰoɾəke

PP->C+S

Example: **ki** raʃtɾə ko səmbodʰɪt̪ə kəɾəne uale hɛ prədʰanəməñt̪ɾi